

in de spieren. Heeft hij de intramusculaire kinine-inspuiting bij croupouse pneumonie wel veel toegepast?

Ik zou hem nog gaarne verwijzen naar mijn artikel in het *Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde*, 1929, no. 7. Wat ik toen heb geschreven, geldt ook nog heden in onverminderde mate. Mag ik hierbij even opmerken, dat de croupouse pneumonie veel voorkomt in Drenthe en vooral in een kring om Emmen. Het Centraal Bureau voor Statistiek heeft dat, meen ik, eens medegedeeld. Ik ben nog steeds doorgestaan met de kinine-injecties bij croupouse pneumonie en ben daarvan nog een warm voorstander. Van tallooze artsen in ons land, zelfs ook uit Nederl. Indië, heb ik bericht gehad, dat ze dankbaar waren voor mijn artikel.

De intramusculaire kinine-inspuiting, liefst toegepast binnen 24 uur na het begin van de croupouse pneumonie (vaak te constateeren aan de eerste koude rilling, of bij kinderen, wanneer ze gebraakt hebben) doet in ongeveer 90 pCt. van de gevallen de koorts in 3 dagen verdwijnen. Ook later, op den 2den dag toegepast, helpt zij meestal nog wel. Daarbij kan deze behandeling door iederen arts, die tijdig een pneumonia crouposa kan herkennen, worden toegepast, in tegenstelling met de serumbehandeling, welke alleen in ziekenhuizen kan geschieden. Deze serumbehandeling moet veel duurder zijn dan de kinine-inspuiting.

De intramusculaire kinine-inspuiting wordt in ons land door vele artsen toegepast. Degenen, die haar toepassen, schrijven er echter niet over, wat jammer is.

Wie het artikel van GROEN leest, moet tot de slotsom komen, dat de behandeling van den pneumonie-lijder in handen van den specialist moet komen. Ik ben van het tegendeel overtuigd. De huisarts zal zijn grootste triomphen juist kunnen behalen bij de behandeling van een patiënt met croupouse pneumonie.

Oosterhesselen, 2 Februari 1938.

L. H. VAN DE VELDE.

Collega POLIAKOFF schrijft ons in denzelfden geest. Hij ziet, ook als de gunstigste tijd voorbij is, het ziektegevoel en den indruk van ziek-zijn verminderen, al blijft de temperatuur hoog. Bij twee patiënten, bij wie reeds 16, resp. 4 uren na het begin hunner ziekte de kinine-inspuitingen konden beginnen, was de temperatuur reeds na 5, resp. na 16 uren gedaald tot beneden 37°, resp. beneden 37.6° rectaal. Bij een derde patiënte, die 40 uren na het begin der ziekte kinine kreeg, daalde zij eerst tot 37°, doch steeg in drie dagen zelfs tot 40.7°, waarop de crisis volgde. Niettemin bleef de algemeene toestand zeer goed. Collega POLIAKOFF beveelt aan, zoo spoedig mogelijk 2 maal daags 0.5 G. kinine in te spuiten, bij goede werking de gift te verminderen, doch, als de temperatuur niet daalt na de 3de inspuiting, den patiënt in een ziekenhuis te doen opnemen, tenzij de omstandigheden tehuis zeer gunstig zijn voor de verpleging.

REDACTIE.

GAAT SECALE CORNUTUM VERDWIJNEN?

De „Wostok Studie-Maatschappij” in de Sowjet-Unie bericht 1), dat het secale cornutum, ten gevolge van agrarische maatregelen, bezig is te verdwijnen.

Men acht het daarom van het grootste belang, de geneeskrachtige werking van de *Lychnis flos cuculi* wetenschappelijk te onderzoeken, daar deze plant in vele opzichten dezelfde eigenschappen zou bezitten als het secale cornutum en in het Noorden van de Unie zeer veel voorkomt, alwaar zij bekend is door haar geneeskrachtige werking op ziekten der baarmoeder. Prof. SKWORTSOW heeft in een pharmacologischen cursus medegedeeld, dat deze plant, in de streken, waar zij groeit, door de bevolking beschouwd wordt als het beste middel om abortus op te wekken. Hoewel wij, wat het betrekken van moederkoorn betreft, wel niet geheel op Rusland zijn aangewezen (getuige een handelsbericht 1), waarbij een goede Portugeesche qualiteit overvloedig wordt aangeboden) acht ik het toch niet van belang ontbloom, ook bij ons eens nader op dit bericht in te gaan. En wel om twee redenen:

1) *Pharm. Weekbl.*, 5 Februari 1938, bldz. 135.

1e. Bij een eventueelen oorlog bestaat de kans op **schaarschte** of gebrek aan moederkoorn, door bemoeilijkten of onmogelijken invoer.

2e. Het ook bij ons rijkelijk in de natuur voorkomen van de *Lychnis flos cuculi*. Misschien wil een jong gynaecoloog zich eens met dit onderwerp bezighouden. Ik heb in de door mij geraadpleegde boeken niets over een en ander gevonden.

Amsterdam, 6 Februari 1938.

ANDREAS OTTO.

IS DE REACTIE VAN PIRQUET ONSCHADELIJK?

Het antwoord van dr. vos op bovenstaande vraag was, zooals mocht worden verwacht, in overeenstemming met de algemeene meening. Toch is het allerm minst bevredigend. Het is toch waarschijnlijk, dat niet al vos' patiënten zijn hersteld, resp. gezond zijn gebleven. Zijn antwoord wil dus alleen zeggen, dat eventuele, stornissen niet aan de misschien geruimen tijd te voren plaats gehad hebbende, cutane enting zijn toegeschreven. Daartoe zou er ook geen redelijk motief zijn, indien er geen theoretische reden bestond om aan mogelijkheden in die richting te denken. Bij de positief reageerenden zal de werking gering zijn, maar zal bij de steeds talrijker wordende negatief reageerenden geen kans bestaan op *sensibilisatie*? Wanneer op het oogenblik van een groep studenten bij wie de reactie is verricht, in de 3 daarop volgende jaren bij voorbeeld *twee* een poos moeten gaan kuren wegens pleuritis, en het blijkt dat dit juist twee negatieven waren, zegt men: „zie je wel, die negatief reageerenden staan aan groot gevaar bloot”. Maar men zou zich de vraag moeten voorleggen of de enting soms door *sensibilisatie* ertoe kan hebben bijgedragen.

In de medische gegevens zijn zooveel mogelijke oorzaken tezamen geworpen, dat een antwoord moeilijk daaruit af te leiden valt. Daarom lijkt mij ruime proefneming op dieren niet overbodig.

Dat de enting niet zonder gevolg is, blijkt trouwens wel uit de practijk van de tweede enting, die dan nogal eens duidelijker positief is dan de eerste. Daaruit spreekt toch al een zekere sensibilisatie. Bovendien vermeldt ook dr. vos, dat het zelfs eens op de paar duizend keeren voorkomt, dat na een reactie van PIRQUET enkele dagen met temperatuursverhoging volgen. Dat beteekent dus een werking, soortgelijk aan die van een tuberculine-inspuiting.

Hoe lang heeft het niet geduurd, voordat men verband zocht tusschen de nu en dan verspreid voorkomende gevallen van encephalitis en voorafgegaane pokken-enting?

den Dolder, 5 Februari 1938.

A. STÄRCKE.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

POLA. — Aanslag op een geneesheer. *Il Policlinico* van 31 Januari bericht, dat de chirurg prof. ORTENSIS PAPA gewond is door een revolverschot van een man, die meende, dat zijn vrouw door den chirurg verkeerd was behandeld.

BERLIJN. — Ziekenverplegingsdienst door studenten. In Pruisen is reeds eenigen tijd een regeling in werking, waarbij de studenten in de geneeskunde na de voltooiing van het zesde studie-semester deelnemen aan den verplegingsdienst in ziekenhuizen. Voortaan zal daartoe in alle universiteitsclinieken gelegen-

1) *Pharm. Weekbl.*, 1938, bldz. 143.